

ΣΥΝΟΔΙΚΑ ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Σ.Ε. ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ ΤΟΥ ΕΦΗΜ. ΚΛΗΡΟΥ

ΠΡΟΣ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΙΝ ΤΟΥ ΖΗΤΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΠΛΗΜΜΕΛΟΥΣ ΓΝΩΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

Κατὰ τὴν τακτικὴν σύγκλησιν τῆς Σ.Ε. διὰ τὸν μῆνα Δεκέμβριον, συνεζητήθη τὸ οὐσιαστικὸν καὶ πάντα ἐπίκαιρον θέμα τῆς ἐπιμορφώσεως καὶ κατάρτισεως τῶν Κληρικῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ εἰδικώτερον τὸ ὑφιστάμενον πρόβλημα τῆς πλημμελοῦς γνώσεως τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, κυρίως ἐκ τῶν νεωτέρων Κληρικῶν, οἵτινες μὴ διδασθέντες εἰς τὰ σχολεῖα τὸ πολυτονικὸν σύστημα γραφῆς, εὐρίσκονται ἐν ἀδυναμίᾳ χρησιμοποιοῦσθαι εἰς τὸν γραπτὸν λόγον τοῦ παραδοσιακοῦ διὰ τὴν Ἐκκλησίαν ἡμῶν τρόπου γραφῆς.

Μὲ ἰδιαίτερον σεβασμὸν καὶ εὐαισθησίαν ἀντιμετώπισεν πάντοτε ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία τὰ τῆς Ἑλληνικῆς παιδείας καὶ ἰδιαίτερος τὴν διαφύλαξιν καὶ προβολὴν τοῦ γλωσσικοῦ θησαυροῦ ἡμῶν. Τὸ ἐναργὲς ποιμαντικὸν ἐνδιαφέρον τῆς Μητροῦς Ἐκκλησίας, ἐξεδηλώθη καὶ μὲ τὴν σύστασιν καὶ λειτουργίαν ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, κατὰ τὸ ἔτος 1999, εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Πολιτιστικῆς Ταυτότητος, μὲ βασικὸν σκοπὸν τὴν ἐμβριθῆ καὶ ἀρτίαν μάθησιν τῆς Ἑλληνικῆς Ἱστορίας, τῆς Πολιτιστικῆς ταυτότητος καὶ τῆς γλώσσης, καθ' ὅλην τὴν διαχρονίαν αὐτῆς.

Καὶ ἡ ἀρχὴ αὐτοῦ τοῦ σεβασμοῦ ὁριοθετεῖται διὰ τῆς συζεύξεως τῆς Ἑλληνικῆς παιδείας μὲ τὸν Χριστιανισμὸν κατὰ τὸν 4ον μ.Χ. αἰῶνα μὲ τοὺς Μεγάλους Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας. Αὕτῃ ἡ σύζευξις περνᾷ εἰς τὸ Βυζάντιον, ἀναβιώνεται εἰς τὸν νέον Ἑλληνισμὸν καὶ ἐδραιώνεται πλέον ὥς εὐλογημένη συμπύρευσις Ἑλληνισμοῦ καὶ Ὁρθοδοξίας, ἔστω καὶ ἂν ὁρισμένοι προσπάθῃσαν καὶ προσπαθοῦν αὐθαίρετως καὶ ἀνιστορήτως, νὰ διαλύσουν αὐτὴν τὴν εὐλογημένην συμπύρευσιν, τοὺς δύο πόλους περὶ τοὺς ὁποίους στρέφονταν καὶ στρέφονται ἡ Ἑλλάδα, οἱ Ἕλληνες καὶ ὁ Ἑλληνισμὸς ὅπου γῆς.

Δὲν εἶναι τυχαῖον τὸ γεγονὸς, ὅτι μεγάλας φυσιογνωμίας τῆς Ἐκκλησίας μας, ὅπως ὁ Ἱερὸς Φώτιος, ὁ Καισαρείας Ἀρέθας, ὁ Εὐστάθιος Θεσσαλονίκης καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἐκκλησιαστικοὶ ἄνδρες, ἦσαν καὶ μέγιστοι κλασσικοὶ φιλόλογοι. Ἀλλὰ καὶ κατὰ τοὺς χρόνους τῆς τουρκοκρατίας οἱ διδάσκαλοι τοῦ Γένους Εὐγένιος Βούλγαρις, Νεόφυ-

τος Δούκας, Κων/νος Οἰκονόμος κ.ἄ., ἦσαν κληρικοὶ μεγάλης κλασσικῆς παιδείας, οἱ ὅποιοι ἐδίδαν κυρίως τὰ ἑλληνικὰ γράμματα καὶ ὑπερνημάτισαν καὶ ἐξέδωσαν ἀρχαῖα κείμενα.

Ἡ στάσις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μας ἀπέναντι εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Παιδείαν καὶ εἰδικώτερον εἰς τὴν ἐκμάθησιν καὶ προβολὴν τοῦ μεγάλου θησαυροῦ τῆς γλώσσης μας, θεμελιώνεται διαχρονικῶς ἀπὸ τοὺς Μεγάλους Πατέρας μέχρι σήμερον εἰς τὸ σημαντικὸν γεγονὸς, ὅτι ἡ ἀρτία κατάρτισις, καὶ ἡ συνεχὴς ἐπιμόρφωσις εἶναι ἀπαραίτητος, διότι ἀφ' ἑνὸς μὲν καλλιεργεῖ τὸν κληρικὸν καὶ τὸν ἐφοδιάζει μὲ τὰς χρησίμους γνώσεις διὰ νὰ δύναται νὰ ἀνταποκρίνεται ἐπὶ τὰ βελτίω εἰς τὰ ἐφημεριακά-ποιμαντικά του καθήκοντα, ἀφ' ἑτέρου δὲ τοῦ προσφέρει ἐφόδια διὰ νὰ προσεγγίξῃ καὶ νὰ κατανοῇ τὰ λειτουργικὰ καὶ ὑμνολογικὰ κείμενα τῆς Ἐκκλησίας μας, ὑπὸ μίαν ὁμῶς προϋπόθεσιν ὅτι τὰ πάντα ὑποτάσσονται καὶ ὑπηρετοῦν τὴν Ἀλήθειαν τοῦ Εὐαγγελίου. Τοιοῦτοτρόπως, ἡ ἑλληνικὴ γλώσσα γίνεται θεραπαινὶς τῆς κατὰ Χριστὸν μορφώσεως τοῦ ἀνθρώπου, ὅπως χαρακτηριστικὰ τονίζει ὁ Θεολόγος Γρηγόριος: «Τὴν μάθησιν τῶν παρ' Ἑλλήσι λόγων ὑπηρετεῖσθαι τόσον, ὥς ἐστι πρέπον τῇ τῶν ἀληθινῶν δογμάτων παρρησίᾳ τῇ πανσόφῳ τε τῶν Γραφῶν θεωρίᾳ» (Ε.Π. 36,242).

Εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ 21ου αἰῶνος, ἡ Ἐκκλησία μας καλεῖται καὶ πάλιν νὰ διαδραματίσῃ προσθέτους παιδευτικὸς ρόλους, ἀπὸ τὴν συνεχῆ κατάρτισιν τῶν κληρικῶν τῆς καὶ διευρύνοντας ἐν συνεχείᾳ –εἰς τὸν μέγιστον βαθμὸν– τὸν παιδευτικὸν τῆς ρόλον εἰς τὸ ποίμνιόν τῆς. Τὰ χρονικὰ περιθώρια πιέζουν ἀσφυκτικά· οἰαδήποτε καθυστέρησις θ' ἀποβῇ ἐπικίνδυνος ὑστέρησις.

Διὰ τοῦτο καὶ ἡ Σ.Ε. ἐξετάσασα ἐνδελεχῶς τὸ ὅλον θέμα, εἰσηγήθη εὐλαβῶς τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ, ὅπως ὑπὸ τῶν ἐκασταχοῦ Ἱερῶν Μητροπόλεων δημιουργηθοῦν ἐπιμορφωτικά σεμινάρια ἐκμαθήσεως τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης διὰ τοὺς κληρικούς των καὶ προωθηθῇ τὸ «Σχέδιον προτάσεως διὰ τὴν ἵδρυσιν «Κεντρικῆς Σχολῆς Ἐπιμορφώσεως Στελεχῶν Ποι-

ΣΥΝΟΔΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΙΡΕΣΕΩΝ

ΙΒ΄ ΠΑΝΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΙΣ ΕΝΤΕΤΑ ΛΜΕΝΩΝ ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΙΕΡΩΝ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΝ ΔΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΑΙΡΕΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΑ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ

(Λάρισα 30.10-3.11.2000)

ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ

Ἡ ΙΒ΄ Πανορθόδοξη Συνδιάσκεψη γιὰ θέματα αἱρέσεων καὶ παραθρησκείας, ποὺ ἀσχολήθηκε μὲ τὸ θέμα «Ποιμαντικὴ ἀντιμετώπισις τῶν αἱρέσεων», μὲ δεδομένη ἐκ μέρους ὄλων τῶν μελῶν τὴν συνειδητοποίηση τοῦ τεραστίου προβλήματος ποὺ δημιουργοῦν οἱ αἱρέσεις καὶ ἡ παραθρησκεία στὸ ποιμαντικὸ ἔργο τῆς Ἐκκλησίας, καθὼς καὶ τὴν ἀνάγκη σωστῆς καὶ ἐγκαιρῆς ἀντιμετωπίσεώς τους κατέληξε στὶς παρακάτω διαπιστώσεις καὶ προτάσεις:

Α. ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ

1. Μὲ ὁδύνη διαπιστώνουμε ὅτι ἡ διάβρωση ἀπὸ τὸ πνεῦμα τῆς «Νέας Ἐποχῆς» εἶναι σημαντικὴ σὲ μεγάλο τμῆμα τῶν Ὁρθοδόξων λαῶν μας, κυρίως σὲ ἐπίπεδο διανοουμένων καὶ ἡγεσίας. Αὐτὴ ἡ διάβρωση γιὰ τὸν Ἑλλαδικὸ χῶρο δὲν εἶναι πλέον ἀπειλή, ἀλλὰ τραγικὴ πραγματικότητα, ἡ ὁποία φάνηκε καὶ στὴ στάση ποὺ κράτησαν πολλοὶ διαμορφωτὲς γνώμης καὶ ἄνθρωποι σὲ θέσεις λήψεως ἀποφάσεων στὸ θέμα τῶν ταυτοτήτων καὶ στὴ μειωτικὴ ἐξίσωση τῆς Ἐκκλησίας μὲ

τὶς ποικιλώνυμες αἱρέσεις.

2. Οἱ Πανορθόδοξε Συνδιασκέψεις ἀπὸ τὸ τέλος τῆς δεκαετίας τοῦ '80 προειδοποιοῦσαν γιὰ τὴν ἐπερχόμενη ἀπειλὴ καὶ εἶχαν κρούσει τὸν κώδωνα τοῦ κινδύνου πρὸς ὅλους τοὺς ὑπευθύνους.

Στὴ σύγχυση καὶ τὸν συγκρητισμὸ ποὺ ἐπικρατοῦν σήμερα διαφαίνεται πλέον ἡ ἀλλοίωση σὲ μεγάλη ἔκταση τοῦ Ὁρθοδόξου φρονήματος.

3. Ἀπὸ τοὺς εἰσηγητὲς καὶ τοὺς συνέδρους ἐπισημάνθηκε ἡ ἐντονὴ δραστηριότητα τῶν νεοπεντηκοστιανῶν καὶ τῶν παραθρησκευτικῶν ὁμάδων τῆς «Νέας Ἐποχῆς» καὶ εἰδικὰ τῶν ρευμάτων τῆς νεοειδωλολατρίας.

4. Ἡ προσχώρηση σὲ αἵρεση δὲν εἶναι γεγονὸς μόνο διανοητικὸ, ἀλλὰ καὶ ὑπαρξιακὸ. Ἀφορᾷ τὸν συνολικὸ τρόπο ὑπάρξεως. Αὐτὴ ἡ ἐπιλογὴ γίνεται κάτω ἀπὸ τὴν πίεση καὶ νευρωτικῶν συμπλεγμάτων. Ἡ λύση στὰ ὑπαρξιακὰ μας προβλήματα δίδεται ἀπὸ τοὺς Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας, οἱ ὅποιοι μᾶς προτείνουν τὴν ἀδιάλειπτη συναίσθηση τῆς ἁμαρτωλότητός μας καὶ τὴν συνεχεῖ μετάνοια.

μαντικοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος».

Ἦδη ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἐξαπέστειλεν Ἐγκύκλιον Σημείωμα πρὸς τὴν Ἱερὰν Ἀρχιεπισκοπὴν καὶ τὰς Ἱερὰς Μητροπόλεις, εἰς τὸ ὁποῖον μεταξὺ ἄλλων οὐσιαστικῶν τονίζει: «τῇ φιλοπόνῳ μερίμνῃ τῶν ἐκασταχοῦ Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν τῆς Ἀγιοτάτης Ἐκκλησίας ἡμῶν, δημιουργηθῶσι ἐπιμορφωτικὰ σεμινάρια, ἐπὶ τῷ τέλει τῆς ἀρτιωτέρας διδασκαλίας τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης εἰς τοὺς ὡς εἴρηται Κληρικούς. Πρὸς τοῦτοίς, σημειωθῆτω ὅτι ἡ Ἱερὰ Σύνοδος μελετᾷ τὴν ἀνὰ περιφερείας διοργάνωσιν εἰδικῶν φροντιστηρίων ἐκμαθήσεως τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης εἰς τὰ πλαίσια τῶν Προγραμματικῶν ἐπιμορφώσεως τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου». Εἶναι παρήγορον τὸ γεγονός, ὅτι τόσον εἰς τὴν Ἱερὰν Ἀρχιεπισκοπὴν, ὅσο καὶ εἰς τινὰς Ἱ. Μητροπόλεις λειτουργοῦν ἢ δημιουργοῦνται ἐπιμορφωτικὰ σεμινάρια διὰ τοὺς Κληρικούς των. Ἀλλὰ καὶ ἡ

εἰδικὴ Ἐπιτροπὴ, ὑπὸ τὴν πεπνυμένην Προεδρίαν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας κ. Ἀμβροσίου, διευρυνθεῖσα –Συνοδικῇ Ἀποφάσει– τῇ συμμετοχῇ καὶ ἄλλων μελῶν, μελετᾷ τὸ ὅλον θέμα καὶ ἐντὸς ἐξαμήνου θὰ ὑποβάλῃ τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ, τὰς προτάσεις της.

Ἄν ἡ προτροπὴ τοῦ Πατροκοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ πρὸς τοὺς σκλαβωμένους Ἕλληνες ἠχοῦσε ἀφυπνιστικῶς: «Νὰ σπουδάζετε τὰ παιδιὰ σας νὰ μαθαίνουν Ἑλληνικά..., γιατί ἂν δὲν σπουδάσης Ἑλληνικά, ἀδελφέ μου, δὲν ἠμπορῆς νὰ καταλάβῃς ἐκεῖνα ποὺ ὁμολογεῖ ἡ Ἐκκλησία μας», πόσο μᾶλλον πρέπει νὰ ἠχῇ δυνατὰ εἰς τὰ ἰδικὰ μας ὦτα, διὰ νὰ δυνάμεθα νὰ ἀνταποκρινώμεθα εἰς τὴν διακονίαν μας καὶ τὴν ἀποστολὴν μας.

Ἀρχιμ. Κλήμης Κοτσομύτης
Γραμματεὺς τῆς Σ.Ε.

5. Ἡ σύγχυση, τὴν ὁποία καλλιεργεῖ ἡ «Νέα Ἐποχὴ» ἔχει δώσει διαφορετικὸ νόημα στοὺς ὅρους καὶ γι' αὐτὸ εἶναι σήμερα ἀναγκαῖα ἡ ὀριοθέτηση τῆς πίστεως καὶ ὁ ἐπαναπροσδιορισμὸς τοῦ νοήματος τοὺς σύμφωνα μὲ τὴν Ὁρθόδοξον πίστιν.

6. Ἐπισημάνθηκε μὲ ἱκανοποίηση ἡ εἰσαγωγὴ εἰδικῶν κεφαλαίων γιὰ τὶς αἰρέσεις καὶ τὴν παραθρησκεία στὸ βιβλίο Θρησκευτικῶν τῆς Α' Λυκείου ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο Ἑθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων.

7. Οἱ ἐντεταλμένοι μὲ ἱκανοποίηση πληροφορήθηκαν ὅτι τὸ ὡς ἄνω Ὑπουργεῖο, στηριζόμενο στὶς καταδικαστικὰς ἀποφάσεις τῶν Ἑλληνικῶν Ποινικῶν Δικαστηρίων, μὲ τὶς ὁποῖες εἶχε διαλυθεῖ τὸ πρῶτον ΚΕΦΕ, γνωστὸ σήμερα ὡς «Ἐκκλησία τῆς Σαηντολογίας», ἀπέρριψε τὸ αἶτημα γιὰ χορήγηση ἀδείας λειτουργίας εὐκτηρίου οἴκου τῆς ἐν λόγῳ ὁργανώσεως.

Θὰ πρέπει ὅμως, στὰ πλαίσια τῶν Συστάσεων καὶ τῶν Ψηφισμάτων τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως, νὰ ληφθῇ μέριμνα ὥστε νὰ ἀποφευχθῇ ἡ διείσδυση τῆς ἐν λόγῳ ὁργανώσεως ἢ τῶν θυγατρικῶν της σὲ εὐαίσθητους τομεῖς ὅπως ὁ χῶρος τῆς Παιδείας καὶ τῆς Ὑγείας.

8. Οἱ σύνεδροι ἔλαβαν γνώση σειρᾶς Πράξεων τῶν Εὐρωπαϊκῶν ὁργάνων τῶν ἀρμοδίων γιὰ θέματα ἀτομικῶν δικαιωμάτων (Συμβούλιο τῆς Εὐρώπης, Εὐρωπαϊκὸ Κοινοβούλιο) μὲ τὶς ὁποῖες ἐπισημαίνεται ἡ ἐπικίνδυνη καὶ καταστροφικὴ δραστηριότητα πολλῶν αἰρέσεων σὲ βάρος τῶν προσωπικῶν συμφερόντων καὶ τῶν ἀτομικῶν δικαιωμάτων τῶν πολιτῶν. Μὲ τὰ κείμενα αὐτὰ καλοῦνται τὰ Εὐρωπαϊκὰ κράτη νὰ ιδρύσουν Ὑπηρεσίες ἐποπτείας τῶν αἰρέσεων, προκειμένου νὰ τεκμηριώσουν τὶς πληροφορίες γι' αὐτὲς καὶ τελικὰ νὰ προειδοποιοῦν τὸ κοινὸ γιὰ τὴν ἐπικίνδυνον δράση τῶν αἰρέσεων.

9. Ὑπογραμμίστηκε ὅτι τὰ περισσότερα Εὐρωπαϊκὰ κράτη (μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ τὰ μεγαλύτερα) ἔχουν ἤδη ιδρύσει τέτοιες Ὑπηρεσίες καὶ ἔχουν ἀναπτύξει ἀξιόλογον δράση προστασίας τοῦ κοινοῦ ἀπὸ τὶς ἐπικίνδυνες πρακτικὰς τῶν αἰρέσεων.

Ἡ Συνδιάσκεψη προσδοκᾷ ὅτι καὶ ἡ Ἑλλάδα, ἐναρμονιζόμενη πρὸς τὰ κρατοῦντα στὴν Εὐρώπῃ ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου, θὰ προχωρήσει στὴν ἰδρυση παρόμοιας Ὑπηρεσίας, πράγμα ἰδιαίτερα ἀναγκαῖον σήμερα.

10. Ἐπισημάνθηκε, ἐπίσης, τὸ μεγάλο πρόβλημα ποὺ δημιουργεῖται ἀπὸ τὴν εὐρεία καταστρε-

πτικὴ δραστηριότητα τῶν διαφόρων παραθρησκευτικῶν ὁργανώσεων καὶ τῶν σεκτῶν (καταστροφικῶν λατρειῶν) στὸ διαδίκτυο (Ἴντερνετ). Ἡ καταλυτικὴ αὐτὴ δραστηριότητα τῶν σεκτῶν στὸ διαδίκτυο ἔχει προσλάβει κοινωνικὰς διαστάσεις σὲ βαθμὸ ἀνησυχητικὸ γιὰ τὴν κοινωνικὴ συνοχή καὶ τὸ πλαίσιο ἠθικῶν ἀξιών, στὸ ὁποῖο αὐτὴ στηρίζεται.

11. Διαπιστώθηκε, τέλος, ἡ ἀραιὴ καὶ ἀδύναμη παρουσία τῶν φορέων τοῦ ἀντιαιρετικοῦ ἀγώνα τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν στὸ διαδίκτυο.

Β. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

1. Εἶναι ἀναγκαῖον νὰ γίνῃ σωστὴ ἐκπαίδευση - κατάρτιση τῶν ποιμένων στὸ θέμα τῶν αἰρέσεων καὶ τῆς παραθρησκείας.

Ἐπαναλαμβάνουμε γιὰ μιὰ ἀκόμη φορὰ ὅτι ἡ ἐνημέρωση τῶν Χριστιανῶν γιὰ τὶς μεθόδους διδασκαλίας καὶ τὶς δραστηριότητες τῶν αἰρέσεων καὶ ἡ περιφρούρησή τους εἶναι καθήκον τῶν ποιμένων. Αὐτὸ ἀποτελεῖ καρπὸ τῆς ποιμαντικῆς εὐαισθησίας καὶ ἀγάπης τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τοὺς πεπλανημένους ἀδελφούς μας. Γι' αὐτὸ οἱ ποιμένες πρέπει νὰ εἶναι γνωστές τοῦ θέματος καὶ νὰ ἐνημερώνουν τοὺς πιστοὺς ἀξιόπιστα καὶ ἐγκαιρα.

2. Ἡ κατήχηση τοῦ ποιμνίου στὰ θέματα τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐνημερώσεως γιὰ τὶς δραστηριότητες, μεθόδους καὶ διδασκαλίες τῶν αἰρέσεων καὶ τῆς παραθρησκείας νὰ εἶναι συνεχῆς, ὑπεύθυνη καὶ ἐγκαιρη.

3. Τὰ ἐκκλησιαστικὰ ἔντυπα ποὺ ἀσχολοῦνται μὲ τὰ θέματα τῶν αἰρέσεων καὶ τῆς παραθρησκείας, εἶναι ἀναγκαῖον νὰ λαμβάνουν ὑπ' ὄψιν καὶ νὰ στηρίζονται στὴν ἤδη ὑπάρχουσα πλούσια βιβλιογραφία τοῦ ἀεμνήστου π. Ἀντωνίου Ἀλεβιζοπούλου καὶ ἄλλων δοκίμων συγγραφέων ἐπὶ τῶν αἰρέσεων.

4. Εἶναι, ἐπίσης, ἀναγκαῖον ὅλες οἱ Ἐκκλησίες καὶ οἱ Ἱερὲς Μητροπόλεις νὰ ὁργανώσουν ἐνημερωτικὰ σεμινάρια τῶν ποιμένων τους καὶ τῶν συνεργατῶν τους πάνω στὸ θέμα αὐτό.

5. Σύμφωνα μὲ τὰ Ψηφίσματα τοῦ Εὐρωκοινοβουλίου, ἀπὸ τὴν δραστηριότητα τῶν σεκτῶν ἰδιαίτερα ἀπειλεῖται ἡ νεολαία. Γιὰ τὴν πνευματικὴ θωράκισή της πρέπει νὰ δοθῇ μεγαλύτερη σημασία στὴν Ὁρθόδοξον κατήχησιν καὶ στὴν διατήρησιν καὶ ἀναβάθμισιν τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν στὴν ἐκπαίδευση.

6. Νὰ κληθῇ ἡ Πολιτεία νὰ λάβῃ μέτρα γιὰ τὴν

Σ.Ε. ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ, ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ

ΤΟ ΘΕΜΑ ΤΩΝ ΑΜΦΙΩΝ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΝ ΜΕΛΕΤΗΣ

Ἡ Συνοδική Ἐπιτροπή Ἐκκλησιαστικῆς Τέχνης, Μουσικῆς καὶ Χριστιανικῶν Μνημείων, κατὰ τὴν Συνεδρίαν αὐτῆς τῆς 12ης Ὀκτωβρίου ἐ.ε., ἀσχοληθεῖσα διεξοδικῶς μετὰ τὸ θέμα τῶν ἱερῶν ἀμφίων, ἐξ ἀφορμῆς τοῦ γεγονότος ὅτι: α) παρατηρεῖται τὸν τελευταῖο καιρὸ μία ἐκτροπὴ ἀπὸ τὰ, ἀπὸ αἰώνων, καθιερωμένα, διὰ τὴν μορφὴν τῶν ἱερῶν ἀμφίων, β) εἰσάγεται μετὰ αὐξανόμενον ρυθμὸν ἡ παρωχημένη δυτικὴ νοοτροπία σχεδίων, χρωμάτων καὶ ὑφασμάτων τῆς ἐποχῆς τοῦ μπαρόκ, γ) ἡ εἰκόνα τὴν ὁποία ἐμφανίζει ὁ ἱερός κληρὸς, κατὰ τὶς λιτανεῖες καὶ τὰ συλλείτουργα, εἶναι δειγματοληπτικὴ, τὸ δὲ Πρεσβυτέριον καὶ ἡ Διακονία, πολλάκις ἀμιλλῶνται εἰς πολυτέλειαν τὴν παρουσίαν τῶν Ἐπισκόπων, δ) ἡ ἀμφίεση τοῦ ἱεροῦ κληρικοῦ ἔχει πλέον παραδοθεῖ στὴν ἐλευθέρα διάκριση ἐργαστηρίων, τὰ ὁποῖα δὲν γνωρίζουν τὴν περὶ αὐτῶν ἐκκλησιαστικὴ παράδοση, ὁμοφώνως ἀπεφάσισε, μετὰ ἀπὸ ἐμπεριστατωμένη εἰσήγηση, τοῦ ἐκ τῶν

μελῶν τῆς Ἐντμ. κ. Ἀριστείδη Πανώτη, καὶ εἰσηγήθηκε πρὸς τὴν Ἱερὰ Σύνοδο τὴ σύγκληση Ἡμερίδος, μετὰ τὸ Πάσχα, προκειμένου νὰ μελετηθοῦν τὰ πολλὰ προβλήματα, ἱστορικά, διακοσμητικά καὶ ἐν γένει αἰσθητικά, τῶν ἱερῶν ἀμφίων, μετὰ τὴν βεβαιότητα ὅτι θὰ δοθῇ ἡ εὐκαιρία τῆς ἀντιμετώπισεως αὐτῶν μέσα ἀπὸ συγκεκριμένες καὶ ἐπιστημονικὰ τεκμηριωμένες εἰσηγήσεις.

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος κατὰ τὴν Συνεδρίαν Αὐτῆς, τῆς 1ης μηνὸς Δεκεμβρίου 2000, ἀποδέχθηκε τὴν ἐξονομασθεῖσα εἰσήγηση καὶ ἐνέκρινε τὴ σύγκληση τῆς Ἡμερίδος, κατὰ τὴν ὁποία, ἐν συνεργασίᾳ καὶ μετὰ τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Θείας Λατρείας καὶ Ποιμαντικοῦ Ἔργου, θὰ ἐξετασθῇ καὶ τὸ θέμα τῆς ἐνδυμασίας τῶν Κληρικῶν, δηλονότι ἡ ἱστορία, ἡ μορφὴ καὶ ἡ δυνατότης βελτιώσεως ἐπὶ τὸ πρακτικότερον τοῦ ράσου.

Ἀρχιμ. Δωρόθεος Πολυκανδριώτης
Γραμματεὺς τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς.

προστασία τῶν πολιτῶν ἀπὸ τὶς σύγχρονες αἱρέσεις, ἐφαρμόζοντας ἐν προκειμένῳ καὶ τὰ σχετικὰ Ψηφίσματα τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Κοινοβουλίου καὶ τὶς Συντάξεις τοῦ Συμβουλίου Ὑπουργῶν τῆς Εὐρώπης.

7. Παρακαλοῦμε τὴν Ἱερὰ Σύνοδο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, νὰ ἐνημερώσῃ τὶς ἀρμόδιες Κρατικὲς Ὑπηρεσίαις ζητώντας τὴν ἔκδοση σχετικῶν Πράξεων γιὰ τὴν ἴδρυση Ὑπηρεσίας ἐποπτείας τῶν αἱρέσεων, ἀντίστοιχης μετὰ ἐκεῖνες τῶν ἄλλων Εὐρωπαϊκῶν χωρῶν.

8. Νὰ μελετηθοῦν τρόποι ἐπαφῆς μετὰ τὰ σχολεῖα ὥστε νὰ εὐαισθητοποιηθοῦν οἱ ἐκπαιδευτικοὶ καὶ οἱ Σύλλογοι Γονέων γιὰ τὴν ἀπειλὴ τῆς Νεολαίας ἀπὸ τὴν δραστηριότητα τῶν αἱρέσεων μέσα στὰ σχολεῖα καὶ νὰ κινητοποιηθοῦν γιὰ τὴν ἐγκαιρὴ προφύλαξίς της.

Περαιτέρω, ἡ Συνδιάσκεψη προτείνει:

9. Νὰ τυπωθοῦν τὰ Ψηφίσματα τοῦ Εὐρωκοινοβουλίου καὶ οἱ Συντάξεις τοῦ Συμβουλίου Ὑπουργῶν τῆς Εὐρώπης καὶ νὰ διανεμηθοῦν στὶς Ἱερὰς Μητροπόλεις, στοὺς βουλευτές, στοὺς πολιτικούς παράγοντες καὶ στοὺς ἐντεταλμένους.

10. Νὰ καταρτισθῇ κατάλογος βιβλίων, περιοδικῶν καὶ ἐφημερίδων ποὺ εἶναι ἀσυμβίβαστα μετὰ τὴν Ὁρθόδοξον πίστιν.

11. Τὰ βοηθητικὰ ἐγχειρίδια γιὰ θέματα αἱρέσεων στοὺς ἐκπαιδευτικούς νὰ ζητηθῇ νὰ ἐκδίδονται μετὰ τὴν ἔγκριση τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

12. Νὰ ζητηθῇ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν ἡ εἰσαγωγή στὶς Θεολογικὰ καὶ Ἐκκλησιαστικὰ Σχολὰς μαθήματος σχετικοῦ μετὰ τὶς αἱρέσεις καὶ τὴν παραθορησκεία.

13. Προτείνουμε νὰ ἐνισχυθῇ ἡ διαδικτυακὴ ἀντιαιρετικὴ παρουσία καὶ ὁ συντονισμὸς τοῦ ἔργου ποὺ ἔχει ἀναληφθῇ γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῆς δραστηριότητος τῶν αἱρέσεων στὸ διαδίκτυο.

14. Τέλος, ὑποβάλλεται πρὸς τὴν Ἱερὰ Σύνοδο ἡ παράκληση τῶν συνέδρων ὅπως οἱ εἰσηγήσεις καὶ τὰ Πορίσματα τῆς παρούσης Συνδιασκέψεως ἐκτυπωθοῦν σὲ εἰδικὸ τόμο γιὰ εὐρύτερη πληροφόρηση.

Μὲ ἐξουσιοδότηση τῆς Συνδιασκέψεως

Πρωτοπρ. Κυριακὸς Τσουρὸς
Γραμματεὺς τῆς Σ.Ε. ἐπὶ τῶν Αἱρέσεων

Ἀρχιμ. Παῦλος Ἰωάννου
Ἀρχιμ. Χρυσόστομος Μαϊδώνης
Ἀρχιμ. Τιμόθεος Παπαδάκης
Ἀρχιμ. Καλλίνικος Δεμενόπουλος
Ἀρχιμ. Βαρνάβας Λαμπρόπουλος
Πρεσβ. Στέφανος Στεφόπουλος

ΕΙΔΙΚΗ ΣΥΝΟΔΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΕΩΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ

1. Σύνθεση Ἐπιτροπῆς

Κανονισμός 99/1998 τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος περὶ «Συστάσεως καὶ λειτουργίας Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Παρακολούθησεως Εὐρωπαϊκῶν Θεμάτων».

Ἡ Ἐπιτροπὴ:

- α. Ἐπικοινωνεῖ μὲ τὰ θεσμικὰ ὄργανα τῆς Ε. Ε.
- β. Συνεργάζεται μὲ τὴν Ε.Ε. καὶ τὰ ὄργανα τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Κοινοβουλίου σὲ μορφωτικά, πολιτιστικά καὶ κοινωνικά θέματα.
- γ. Διαμορφώνει καὶ ἐφαρμόζει διάφορα κοινοτικά προγράμματα.
- δ. Συντονίζει διάφορες ἐκκλησιαστικὲς δραστηριότητες καὶ προτάσεις πρὸς τὴν Ε.Ε.
- ε. Συνεργάζεται μὲ τὸ Γραφεῖο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στὶς Βρυξέλλες.

Πρόεδρος

Σεβ. Μητροπολίτης Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου κ. ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.

Μέλη

Σεβ. Μητροπολίτης Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας κ. ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ

Σεβ. Μητροπολίτης Ἀττικῆς κ. ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ

Σεβ. Μητροπολίτης Κερκύρας, Παξῶν καὶ Διαποντίων Νήσων κ. ΤΙΜΟΘΕΟΣ

Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτης κ. Θεολόγος ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ, Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου Ἑλλογιμ. κ. Γεώργιος ΣΑΡΕΙΔΑΚΗΣ, τ. Εὐρωβουλευτῆς-Δικηγόρος

Ἑλλογιμ. Δρ. Ἀντώνιος ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ, Θεολόγος-Κοινωνιολόγος

Γραμματεὺς

Ἀρχιμ. Ἰγνάτιος ΣΩΤΗΡΙΑΔΗΣ, Φιλολόγος-Βυζαντινολόγος-Θεολόγος

Σύμβουλος

Ἑλλογιμ. Δρ. Κωνσταντῖνος Β. ΖΟΡΜΠΑΣ, Θεολόγος-Κοινωνιολόγος.

2. Ὑποεπιτροπὴ Ἀναπτύξεως Ἀνθρωπίνου Δυναμικοῦ

Ἡ παραπάνω Εἰδικὴ Ἐπιτροπὴ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἔχει τὴ δυνατότητα νὰ συγκροτεῖ στὴν Ἀθήνα ἢ σὲ ἄλλα μέρη τῆς Ἑλλάδος Ὑποεπιτροπὲς καὶ Ὅμαδες Ἑργασίας. Στὰ πλαίσια αὐτὰ λειτουργεῖ καὶ ἡ Ὑποεπιτροπὴ Ἀναπτύξεως Ἀνθρωπίνου Δυναμικοῦ γιὰ νὰ παρακολουθεῖ, ἐφαρμόζει καὶ ὑλοποιεῖ διάφορα Εὐρωπαϊκὰ Προγράμματα.

Πρόεδρος

Σεβ.Μητροπ. Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων κ. ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ

Μέλη

Ἀρχιμ. Ἰγνάτιος ΣΩΤΗΡΙΑΔΗΣ, Γραμματεὺς Ἐντμ. Δημήτριος ΖΥΓΟΥΡΗΣ, Διευθυντὴς ΚΕΚ Θεσσαλονίκης

Ἐντμ. Στέργιος ΣΤΕΡΓΙΟΥ, Θεολόγος.

3. Ἀντιπροσωπεΐα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος παρὰ τῇ Εὐρωπαϊκῇ Ἐνώσει

Διευθυντὴς

Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀχαΐας κ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ, Δρ. Θεολογίας

Συνεργάτης

Δημήτριος ΚΑΡΑΜΑΤΣΚΟΣ, Σχολικὸς Σύμβουλος Θεολόγων

Γραμματεὺς

Αἰδес. Πρωτοπρεσβύτερος Παναγιώτης ΜΟΣΧΟΝΑΣ, Θεολόγος

Διεύθυνσις

Représentation de l' Eglise de Grèce auprès de l' Union Européenne

Rue Froissart 119, bte 18

B-1040 Bruxelles/Belgique

Τηλ. 0032 2 2800639

Φάξ 0032 2 2800299.

4. Συνάντηση Ειδικῆς Ἐπιτροπῆς Παρακολο- θήσεως Εὐρωπαϊκῶν Θεμάτων μετὰ τὴν Ἀντι- προσωπεΐα τῆς COMECE

Τὴν 27ην Ἰανουαρίου 2000 ἔγινε Κοινὴ Συνεδρίαση τῶν δύο παραπάνω Ἐπιτροπῶν καὶ προήδρευσαν ὁ Σεβ. Φιλίππων Νεαπόλεως, καὶ Θάσου κ. Προκόπιος, Πρόεδρος τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Παρακολογήσεως Εὐρωπαϊκῶν Θεμάτων καὶ ὁ Σεβ. Ἐπίσκοπος τοῦ Χίλντεσχαϊμ Josef Homeyer, Πρόεδρος τῆς COMECE. Συμμετείχαν ἀπὸ πλευρᾶς COMECE ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς Mgr Noël Treanor, καὶ οἱ σύμβουλοι Dr. Nikolaus Wyrwoll καὶ Mr Mathias Woïwode καὶ ἀπὸ πλευρᾶς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίτες Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας κ. Ἀμβρόσιος, Ἀττικῆς κ. Παντελεήμων, Κερκύρας κ. Τιμόθεος, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμανδρίτης κ. Θεολόγος Ἀποστολίδης, ὁ Γραμματεὺς τῆς Ἐπιτροπῆς Αἰδεσιμολογιώτατος Πρωτοπρεσβύτερος κ. Νικόλαος Σαββόπουλος, ἀπὸ τὴν Συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ Διορθοδόξων καὶ Διαχριστιανικῶν σχέσεων ὁ Γραμματεὺς, Αἰδεσιμολογιώτατος Πρωτοπρεσβύτερος κ. Στέφανος Ἀβραμίδης καὶ οἱ Συνεργάται: κ. Δημήτριος Καραμάτσκος καὶ ἡ κα Ἀρτεμὶς Καλαβάνου.

Στὴν προσφώνησή του ὁ Σεβ. Φιλίππων κ. Προκόπιος μετὰ ἄλλων εἶπε:

«Σὰς ὑποδεχόμεσθε μετὰ χαρὰ καὶ τιμὴ σήμερα, μετὰ τὴν χθεσινοβραδυνὴ πρώτη συνάντησιν μετὰ τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλον, στὸ Διοικητικὸ Κέντρο τῆς Ἐκκλησίας μας, στὸ ὁποῖο στεγάζονται ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, οἱ Συνοδικαὶ Ἐπιτροπὲς καὶ ἄλλοι ἐκκλησιαστικοὶ Ὁργανισμοὶ καὶ Ὑπηρεσίαι. Ἐπικοινωνοῦμε ἐν ἀγάπῃ οἱ δύο Ἐπιτροπὲς τῶν δύο Ἐκκλησιῶν ἀντιστοίχως, πὺν ἔχουν τὴν εὐθύνην τῶν σχέσεων μετὰ τὴν Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωση.

Ἡ ἡμετέρα Εἰδικὴ Συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ Παρακολογήσεως Εὐρωπαϊκῶν Θεμάτων καὶ κατ'ἐπέκτασιν σχέσεων μετὰ τὴν Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωση συνεκροτήθη ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Σύνοδον γὰρ νὰ ὑπηρετήσῃ τοὺς σκοποὺς, ὅπως αὐτοὶ ὑποδηλώνονται εἰς τὴν προσηνυμία τῆς καὶ κατανοοῦνται ἀπὸ

τὴν Διοικοῦσα Ἐκκλησία καὶ ὅλα τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς. Προσεγγίζοντας τὴν Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωση ἔχουμε τὴν πεποίθησιν, ὅτι εἴμεθα Ἐκκλησία Κράτους-Μέλους τῆς Ε.Ε., πὺν τὸ χαρακτηριστικόν, πρῶτιστα, ἡ θρησκευτικὴ ὁμοιογένεια, γέγονός διευκολύνον τὴν ἰδιαίτερα ἀπήχησιν τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας πρὸς τὴν συντριπτικὴν πλειοψηφίαν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, τοῦ λαοῦ μας τοῦ ὁποῖου τὴν θρησκευτικὴν παράδοσιν καὶ πολιτισμικὴν κληρονομίαν καλούμεθα νὰ ὑπηρετήσουμε, γι' αὐτὸ καὶ τὴν σχεδιαζομένην δράσιν γὰρ τὴν ἀνάβαθμισιν τῆς παρουσίας τῆς Ἐκκλησίας γενικὰ στὶς Βρυξέλλας, τὴν βιώνουμε ὡς διακονία τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ λαοῦ.

Πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὕτη εἴμεθα πρόθυμοι νὰ διαβουλευόμεθα, νὰ συνεργαζόμεθα, νὰ ἀλληλοενημερωνόμεθα καὶ νὰ ἐπικοινωνοῦμε μετὰ τίς ἄλλες Ἐκκλησίας καὶ Ὁμολογίας, πὺν ἐκπροσωποῦνται μετὰ ὁποιοδήποτε τρόπο στὶς Βρυξέλλας. Ὅπως ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος εἶχε τὴν εὐκαιρίαν νὰ τονίσῃ, εἶναι δεδομένος ὁ σεβασμὸς μας πρὸς τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν, τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἡ ἐπιθυμία μας νὰ συνεννοοῦμεθα πρωτίστως μετὰ Ἐκείνου. Ὅμως, ἐπιδιώκουμε ἐπαφὴς μετὰ τίς ἐκκλησιαστικὰς ἀντιπροσωπεΐας, ὅπως καὶ μετὰ τὰ θεσμικὰ Ὁργανὰ τῆς Ἐνώσεως στὶς Βρυξέλλας.

Θὰ ἤθελα στὴ συνέχειαν νὰ ἀναφέρω τὰ Ὁργανὰ πὺν ἡ Ἱερὰ Σύνοδος συνέστησε καὶ ὀργάνωσε τόσο στὴν Ἑλλάδα ὅσο καὶ στὴν Κοινότητα, γὰρ νὰ ὑπηρετηθοῦν οἱ σκοποὶ πὺν ἐνδεικτικὰ προαναφέραμε. Εἶναι:

1. Ἡ Εἰδικὴ Συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ Παρακολογήσεως Εὐρωπαϊκῶν Θεμάτων πὺν ἐπιδιώκει, ἀναπτύσσει καὶ παρακολουθεῖ τὴν ἐπικοινωνίαν καὶ συνεργασίαν, μετὰ τὴν Ε.Ε., τὰ θεσμικὰ Ὁργανὰ τῆς καὶ τὸ Εὐρωπαϊκὸ Κοινοβούλιον, ἐνῶ παρὰ ἡ ἐπιδιώκει τὴν συμμετοχὴν στὴν ἐφαρμογὴ Κοινοτικῶν Προγραμμάτων τῶν φορέων τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Διοικήσεως τοὺς ὁποῖους ἐνημερώνει, συντονίζει καὶ καθοδηγεῖ. Αὕτῃς τῆς Ἐπιτροπῆς τὰ μέλη εἶναι παρόντα αὕτην τὴν ὥραν τῶν πρῶτων ἐπαφῶν καὶ διαβουλεύσεων.

2. Ἡ Ὑποεπιτροπὴ Ἀναπτύξεως Ἀνθρώπινου

Δυναμικοῦ πού ὑπάγεται εἰς τὴν προηγούμενη καὶ δραστηριοποιεῖται στὸν συγκεκριμένο τομέα.

3. **Τὸ Γραφεῖο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στίς Βρυξέλλες**, πού ἤδη ἀνοίξαμε καὶ στὸ ὁποῖο ὑπῆρε - τοῦν οἱ πρῶτοι Συνεργάτες μας, ἐνῶ ἐπικάται ἡ πληρέστερη ὁργάνωση καὶ λειτουργία του καὶ

4. **Ἡ Ἀντιπροσωπεία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλ - λάδος στίς Βρυξέλλες**, τὸ νομικὸ δηλ. πρόσωπο, πού σύμφωνα μὲ τὴν κείμενη νομοθεσία τοῦ Βελ - γικοῦ Κράτους καλύπτει καὶ νομιμοποιεῖ τὴν ἐκεῖ παρουσία μας.

Μὲ αὐτὰ τὰ λόγια, τίς σκέψεις καὶ τίς πληρο - φορίες θὰ ἤθελα νὰ σᾶς καλωσορίσω στὴν πάντο - τε φιλόξενη Ἀθήνα καὶ στὸ Διοικητικὸ Κέντρο τῆς Ἐκκλησίας μας. Ἦταν ἐπιτυχὴς ἡ σκέψη τοῦ Μα - καριωτάτου μὲ τὴν ἐπίσκεψή Σας, μετὰ τὴν γνω - ρμία ν' ἀρχίσουν οἱ ἐπαφές γιὰ νὰ τεθοῦν οἱ βᾶ - σεις τῆς συνεργασίας καὶ νὰ προγραμματισθοῦν ὅσα εἶναι χρήσιμα καὶ ἀπαραίτητα γιὰ τὴν ἐπι - τυχή ἄσκηση τοῦ ἔργου καὶ τῆς ἀποστολῆς μας στίς Βρυξέλλες».

Ὁ Ἐπίσκοπος Homeyer μὲ τὴ σειρά του ἀνέ - φερε:

«Εὐχαριστῶ πάρα πολὺ γιὰ τὴ θερμὴ ὑποδοχή καὶ τὴν φιλοξενία τόσο τὴν χθεσινὴ ὅσο καὶ τὴν σημερινή, καὶ εἶμαι ἰδιαίτερα εὐγνώμων γιὰ τὴ συ - νάντηση αὐτή. Θεωρῶ ὅτι εἶναι πολὺ σημαντικό τὸ ὅτι ἔχετε αὐτὴ τὴ Συννοδικὴ Ἐπιτροπὴ μὲ ἀντι - κείμενο ἐργασίας τὰ θέματα τῆς Ε.Ε.

Θὰ ἤξελα νὰ ἐπισημάνω τὴν πολὺ ἐνδιαφέρον - σα συνομιλία πού εἶχαμε ἐχθές μὲ τὸν Μακαριώ - τατο. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι ὁ Οὐμανισμὸς χωρὶς τὸν Θεὸ ὁδηγεῖ στὸ χάος. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι ὑπάρχει ἀνάγκη μίας καινούργιας ἀναζήτησης. Τὴν προη - γούμενη χιλιετία ζήσαμε ὡς ἀντίπαλοι ὁ ἓνας ἀπέ - ναντι στὸν ἄλλον καὶ αὐτὰ τὰ 1000 χρόνια ἦταν μιὰ θλιβερὴ ἐμπειρία. Δὲν θὰ ἤθελα νὰ θυμηθῶ τὰ λυπηρὰ γεγονότα τοῦ 1204.

Ἔχουμε ἐμπρὸς μας μιὰ νέα χιλιετία καὶ γι' αὐτὸ τὸ λόγο θέλω νὰ καλέσω σὲ μιὰ νέα κοινὴ προσπάθεια γιὰ μιὰ νέα Εὐρώπη. Ὁ Μακαριώτα - τος εἶπε ὅτι μποροῦμε νὰ δώσουμε αὐτὴ τὴ μαρ - τυρία ἐὰν τὴν δώσουμε ἀπὸ κοινοῦ, ἐὰν φθάσου - με μαζὶ στὴν διαμόρφωση αὐτῆς τῆς Εὐρώπης. Πρέπει νὰ εὐχαριστήσω τὸν Θεὸ γι' αὐτὴν τὴν ἐξέ -

λιξη ἡ ὁποία μπορεῖ νὰ δώσει καρπούς. Μιλήσαμε γιὰ τρεῖς περιοχὲς θεμάτων.

α. Στίς Βρυξέλλες μποροῦμε νὰ ἔχουμε τα - κτικὲς ἐπαφές μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν.

β. Νὰ καλέσουμε ἐπισκόπους ἀπὸ διάφορες Ἐκκλησίες σὲ ἓνα συμπόσιο καὶ νὰ θέσουμε τὰ ἐρωτήματα: ποιά θὰ εἶναι ἡ συμβολὴ τῶν Ἐκκλη - σιῶν στὴν Εὐρωπαϊκὴ Ἑνωσι; Ποία βήματα θὰ ἀκολουθήσουμε; Ἴσως εἶναι ἀναγκαῖα ἡ ὑπαρξὴ ἑνὸς Συμβουλίου τὸ ὁποῖο θὰ ἔχει τὴν εὐθύνη τῶν ἠθικῶν θεμάτων.

γ. Ἔχουμε τὴν πρόθεση καὶ ἐπιθυμοῦμε νὰ κα - λέσουμε τοὺς Ὑπουργοὺς τῆς Ε.Ε. ἀπὸ τίς ἐκκλη - σίες καὶ ἀπὸ τίς χώρες. Αὐτοὺς πού ἔχουν νὰ κά - νουν μὲ τὰ κοινωνικὰ θέματα. Στὸ Συμπόσιο αὐτὸ θὰ μιλήσει ὁ Πρόεδρος τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐπι - τροπῆς κ. Πρόντι καθὼς καὶ ἀντιπρόσωποι ἀπὸ τὴν Ὁρθόδοξὴ Ἐκκλησία.

...Κάθε Σύνοδος ἔχει ἓναν ἐκπρόσωπο. Δύο φορὲς τὸν χρόνο ἔχουμε μιὰ συνάντηση δύο-τριῶν ἡμερῶν. Ἡ Γραμματεία στίς Βρυξέλλες ἀποτε - λεῖται ἀπὸ τὸν Διευθυντὴ Mgr Noël Treanor ὁ ὁποῖος ἔχει 4-5 συνεργάτες εἰδικευμένους σὲ διά - φορα θέματα: ἠθικῆς, οἰκονομίας, δικαιοσύνης, πολιτικῆς. Αὐτὴ ἡ Γραμματεία ἔχει αὐξημένη ἀρμοδιότητα καὶ ἐπιδίωξή της εἶναι ἡ ἀνάπτυξη δραστηριοτήτων σχετικὰ μὲ τὴ χάραξη στρατη - γικῆς καὶ πολιτικῆς τῆς Ε.Ε. στὰ θέματα: α. ἐξέλι - ξη τῆς ἀνεργίας καὶ β. προβλήματα τῆς μετανά - στευσης.

Υπάρχουν ἐπαφές ἀνάμεσα στοὺς συνεργάτες τῆς Γραμματείας καὶ σὲ πρόσωπα πού ἐργάζονται στὴν Εὐρωπαϊκὴ Ἐπιτροπὴ καὶ δίδεται πρὸς αὐτοὺς κατεύθυνση γιὰ τίς θέσεις πού πρέπει νὰ υἱοθετηθοῦν.

Ἐπίσης γίνονται συναντήσεις τῶν Ἐπισκόπων καὶ μὲ τοὺς ἀρμόδιους Ὑπουργοὺς τῶν Κρατῶν Μελῶν.

Στίς κατὰ τόπους χώρες ὑπάρχουν Ἐπιτροπές, ὅπως εἶναι σήμερα ἡ δική σας, οἱ ὁποῖες ἐνημερώ - νονται καὶ ὅταν προκύπτουν σημαντικὰ θέματα συναντῶνται.

Ἄλλα εἰδικὰ θέματα τὰ ὁποῖα ἐνδιαφέρουν τὴν Ἐπιτροπὴ εἶναι:

1. Ἡ ἐπέκταση τῆς Ε.Ε. πρὸς τὰ ἀνατολικά.

Εἶναι ἀναγκαία ἡ βοήθεια τῶν χωρῶν πὸν βρῖσκονται στὴν διαδικασία ἔνταξης. Ὑπάρχει ἀνάγκη πληροφόρησης γιὰ τὴν Ε.Ε. ἀλλὰ καὶ γιὰ τὶς συνέπειες πὸν ἔχει ἡ Ε.Ε. γιὰ τὰ μέλη της. Ἡ Εὐρώπη σέβεται τὶς ἰδιαίτερες πολιτιστικὲς παραδόσεις πὸν ἔχει κάθε χώρα. Μιλᾶμε ὅμως ὄχι εὐχάριστα γιὰ τὴν επέκταση τῆς Ε.Ε. πρὸς ἀνατολάς. Αὐτὸ ὅπωςδήποτε δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ κατανοητό. Ὑπάρχει ἐπίσης καὶ μία ἀντίληψη περὶ ἐξαγωγῆς τῶν Δυτικῶν ἰδεῶν πρὸς Ἀνατολάς. Αὐτὸ πρέπει νὰ συμβαίνει καὶ πρὸς τὴν ἀντίθετη κατεύθυνση.

Ἄλλως μπορεῖ νὰ παρεξηγηθεῖ ὡς ἀποικιοκρατία τῆς Δύσης πρὸς τὴν Ἀνατολή. Θὰ ἦταν σωστότερο νὰ μιλάμε γιὰ ἐξευρωπαϊσμό τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἑνώσεως. Γιατὶ ἡ Ε.Ε. ἔχει ἀνάγκη καὶ τὰ δύο πνευμόνια τόσο τὸ δυτικὸ ὅσο καὶ τὸ ἀνατολικό, γιὰ νὰ μπορέσει νὰ πορευτεῖ.

2. Ἡ σταθερότητα στὴ Βαλκανική.

Ἡ Εὐρώπη ἔμαθε κάτι ἀπὸ τὴ ἐμπλοκὴ στὸ Κόσοβο. Δὲν πρόκειται γιὰ μιὰ μόνο χώρα ἀλλὰ πρόκειται γιὰ τὴν σταθερότητα τῆς συνολικῆς περιοχῆς. Τὰ πρόσφατα γεγονότα μᾶς θυμίζουν τὸ σχέδιο Μάρσαλ μετὰ τὸν 2ο Παγκόσμιον Πόλεμο. Αὐτὸ τὸ πακέτο σταθερότητας θὰ μπορούσε νὰ τὸ διαχειριστεῖ ἡ Ἐκκλησία. Γι' αὐτὸν τὸ λόγο ἡ συνεργασία μας κρίνεται σημαντική.

3. Πῶς θὰ ζήσει μελλοντικὰ ἡ Εὐρώπη;

Πρέπει νὰ προσανατολιστοῦμε πρὸς μιὰ Εὐρώπη ὄχι καπιταλιστικὴ ἀλλὰ κοινωνική.

Τίθεται τὸ ἐρώτημα: θέλουμε τὴν Εὐρώπη μὲ μεμονωμένη ἀνάπτυξη τῆς οἰκονομίας, χωρὶς νὰ δίδεται ἡ προσοχὴ πὸν χρειάζεται στὰ κοινωνικὰ θέματα; Αὐτὸς εἶναι ἓνας τομέας εἰς τὸν ὁποῖο θὰ ἦταν σημαντική, γιὰ παράδειγμα, ἡ παρέμβαση τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ κοινωνικότητα πρέπει νὰ ταυτίζεται μὲ τὸ πρόσωπο τῆς Ἑνωμένης Εὐρώπης.

4. Ποιὰ θὰ πρέπει νὰ εἶναι ἡ Χάρτα τῶν Ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων, καθὼς πρόκειται γιὰ τὶς βασικὲς ἀρχὲς τοῦ συντάγματος τῆς Ε.Ε.

5. Ἡ Εὐρώπη ἔχει τὴν εὐθύνη γιὰ τὴν ἐξέλιξη τῆς παγκοσμιοποίησης. Πρόκειται γιὰ θέματα ἠθικῆς.

6. Τὸ τελευταῖο σημεῖο ἀφορᾷ, τὴ δυνατότητα νὰ ἐπικοινωνοῦν οἱ ἄνθρωποι καὶ ὄχι μόνο οἱ πολιτικοί. Ἔτσι δημιουργεῖται ἡ ἐμπιστοσύνη μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων καὶ ἀποκαλύπτεται μία κοινὴ θέα τοῦ μέλλοντος.

Ἄλλα θέματα συνεργασίας πὸν μᾶς ἀπασχόλησαν εἶναι τὰ προγράμματα βοήθειας πρὸς τὸ Κόσοβο ἢ τὴν Σερβία γενικότερα. Ἡ ἀνάπτυξη τῆς συνεργασίας θεωρεῖται σημαντικὴ καθὼς καὶ ἡ ἀνάπτυξη τῶν Ἀκαδημιῶν γιὰ τὴν μόρφωση τῶν ἐνηλίκων».

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. Ὁμιλίες τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Χρυστοδούλου:

• Ἐθνική, Εὐρωπαϊκὴ καὶ Διεθνὴς προοπτικὴ τῆς Θράκης

πλήρες κείμενο

<http://www.ecclesia.gr/Archibishop/Speeches/thraki 29-9-2000.html>

• Ὁ ρόλος τῆς Ὁρθοδοξίας στὴν Ἑνωμένη Εὐρώπη

πλήρες κείμενο

<http://www.ecclesia.gr/Archibishop/ortheurpnyka.html>

• Ὁ ρόλος τῶν Μὴ Κυβερνητικῶν Ὄργανώσεων

πλήρες κείμενο

<http://www.ecclesia.gr/Archibishop/Speeches/ngo.html>

• Εἰρήνη καὶ ἀνάπτυξις

πλήρες κείμενο

<http://www.ecclesia.gr/Archibishop/Speeches/Athens1998.html> καὶ

<http://www.ecclesia.gr/Archibishop/Speeches/athensummit99.html>

2. Εἰσήγησις τοῦ Σεβασμ. Μητροπ. Δημητριάδος καὶ Ἀλμυροῦ κ. Ἰγνατίου

• Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία καὶ Ἐνοποιημένη Εὐρώπη (παγκοσμιοποιήσις)

πλήρες κείμενο

<http://www.imd.gr/html/gr/section02/europe/speeches/01/02.html> καὶ

<http://www.imd.gr/html/gr/section02/europe/speeches/01/01.html>

ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΣΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ

Γραφείον τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας παρὰ τῇ Εὐρωπαϊκῇ Ἐνώσει.

Ἰδρύθηκε τὸ 1994 μὲ ἀπόφαση τῆς Ἀγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, μὲ ἔδρα τὶς Βρυξέλλες. Τὸ Γραφεῖο λειτουργεῖ μὲ τὴν καθοδήγηση τοῦ Σεβασμ. Μητροπολίτου Βελγίου κ. Παντελεήμονα.

Διευθυντής: Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ρηγίου κ. Ἑμμανουήλ

Διεύθυνσις: 40, Place de Jamblinne de Meux
1030 Bruxelles/ΒΕΛΓΙΟ

Τηλ: 0032 2 7348987/7324422

Φάξ: 0032 2 7349072

E mail: OEU@compuserve.com

Commission des Episcopats de la Communauté Européenne (COMECE)

Διευθυντής:

Mgr Noël Treanor

Διεύθυνσις: 42, rue Stevin

B-1000 Bruxelles/ΒΕΛΓΙΟ

Τηλ: 0032 2 2307316

Φάξ: 0032 2 2303334

Εὐρωπαϊκὸ Κοινοβούλιο <http://www.eurparl.eu.int>

Εὐρωπαϊκὴ Ἐπιτροπὴ <http://europa.eu.int/europedirect>

<http://europa.eu.int/citizens>

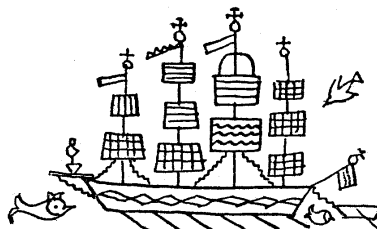
<http://europa.eu.int/business>

<http://europa.eu.int/euro/>

<http://europa.eu.int/jobs/eures>

Ἀρχιμ. ΙΓΝΑΤΙΟΣ ΣΩΤΗΡΙΑΔΗΣ

Γραμματεὺς τῆς Εἰδικῆς Σ.Ε.

ΕΙΔΙΚΗ ΣΥΝΟΔΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗΣ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΕΩΣ**ΕΚΘΕΣΗ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΕΝΤΟΣ
ΕΙΣ ΒΟΛΩΝ (22-25.10.2000) Β' ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΥ ΣΥΜΠΟΣΙΟΥ
ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΙΕΡΩΝ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΝ**

Μακαριώτατε ἄγιε Πρόεδρε,

Σεβασμώτατοι ἄγιοι Συνοδικοὶ Σύεδροι,

Λίαν εὐσεβάστως προάγομαι διὰ τῆς παρούσης μου, ἵνα ὑποβάλω Ὑμῖν ἔκθεσιν περὶ τοῦ πραγματοποιηθέντος Β' Λειτουργικοῦ Συμποσίου ἐν Βόλῳ ἀπὸ 22ας ἕως 25ης μηνὸς Ὀκτωβρίου 2000.

1. Ἡ διοργάνωσις τοῦ ἐν λόγῳ Συμποσίου ἀνετέθη τῇ, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τῆς ταπεινότητος ἡμῶν, τελούσῃ Εἰδικῇ Συνοδικῇ Ἐπιτροπῇ Λειτουργικῆς Ἀναγεννήσεως διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. πρωτ. 1913/1159/26.5.2000 Συνοδικῆς Ἀποφάσεως.

2. Τὸ Συμπόσιον προσεκάλεσεν, ὅπως φιλοξενήσῃ, ὁ Σεβασμώτατος Μητροπολίτης Δημητριάδος καὶ Ἀλμυροῦ κ. Ἰγνάτιος, ὅστις καὶ ἔπραξεν πᾶν ὅ, τι προεβλέπετο ὑπὸ τοῦ προγράμματος καὶ ἐπεβάλετο, ἵνα τὸ Συμπόσιον ἐξελιχθῇ ἐπιτυχῶς ἐν πάσῃ ἀνέσει. Συγκεκριμένως ὁ Σεβασμώτατος ἐπεστράτευσεν ομάδα συνεργατῶν κληρικῶν καὶ λαϊκῶν, οἵτινες διεξήγαγον τὰς ἀπαραιτήτους συνεννοήσεις μετὰ τῶν τοπικῶν παραγόντων, ὑπεστήριξαν γραμματικῶς τὸ Συμπόσιον καὶ ἐπεμελήθησαν προθύμως παντὸς θέματος, ἀφορῶντος εἰς τὴν ἀρτίαν ὁργάνωσιν καὶ πραγματοποίησιν αὐτοῦ. Ἐπίσης, μερίμνη τοῦ Σεβασμιωτάτου Ἀδελφοῦ, ἐξησφαλίσθησαν οἱ χορηγοὶ τῶν γευμάτων καὶ δείπνων τῶν μελῶν τοῦ Συμποσίου καὶ τινων ἐτέρων ἐξόδων. Ἡ συνεργασία τῆς καθ' ἡμᾶς Ἐπιτροπῆς καὶ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δημητριάδος καὶ Ἀλμυροῦ, διὰ τὴν ὁργάνωσιν καὶ πραγματοποίησιν τοῦ ἐν λόγῳ Συμποσίου, ὑπῆρξεν ἄψογος καὶ διεξήχθη ἐν τῷ πνεύματι τῆς ἐν Χριστῷ Ἀδελφότητος.

3. Εἰς τὸ Συμπόσιον προσεκλήθησαν, ἵνα συμμετάσχωσιν, διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. πρωτ. 2884/1333/16.6.2000 Συνοδικοῦ Ἐγκυκλίου Σημειώματος, δύο ἐκπρόσωποι ἐξ ἐκάστης Ἱερᾶς Μητροπόλεως. Ἀπέστειλαν δηλώσεις συμμετοχῆς 52 Ἱεραὶ Μητροπόλεις. Τὰ ὀνόματα τῶν συμμετασχόντων 77

κληρικῶν τοῦ Συμποσίου ἀναγράφονται εἰς τὴν ἐπισυναπτομένην, τῇ παρούσῃ, κατάστασιν. Δὲν συμμετέσχον αἱ ἑξῆς Ἱεραὶ Μητροπόλεις: α) Ἀρτης, β) Γόρτυνος, γ) Γρεβενῶν, δ) Διδυμοτείχου, ε) Δράμας, στ) Δρυϊνουπόλεως, ζ) Ζακύνθου, η) Θεσσαλονίκης, θ) Ἰωαννίνων, ι) Καρυστίας, ια) Κασσανδρείας, ιβ) Καστορίας, ιγ) Κορίνθου, ιδ) Κυθήρων, ιε) Λαγκαδᾶ, ιστ) Λήμνου, ιζ) Μαρωνείας, ιη) Μηθύμνης, ιθ) Ναυπάκτου, κ) Νέας Σμύρνης, κα) Νικαίας, κβ) Παραμυθίας, κγ) Περιστερίου, κδ) Σιδηροκάστρου, κε) Σισανίου, κς) Σύρου, κζ) Φιλίππων καὶ κη) Χίου.

Ἐν τῇ ὥς ἄνω καταστάσει, ἀναφέρονται καὶ τὰ ὀνόματα τῶν συμμετασχόντων Μητροπολιτῶν.

4. Τὸ θέμα τοῦ Συμποσίου ἦτο τὸ αἶτημα τῆς λειτουργικῆς ἀνανεώσεως εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἡμῶν, ὅπως ἐξητάσθῃ εἰς 6 θεματικὰς ἐνότητες.

Εἰς τὴν 1ην ἐνότητα ἐδόθη τὸ ἔναυσμα τοῦ προβληματισμοῦ διὰ δύο Εἰσηγήσεων.

Εἰς τὴν 2αν καὶ 3ην ἐνότητα ἐξητάσθησαν τὰ κυριώτερα θέματα τῆς λειτουργικῆς ἀνανεώσεως ὅπως:

– Οἱ βασικοὶ σταθμοὶ εἰς τὴν διαμόρφωσιν τῆς λειτουργικῆς τάξεως.

– Ἡ ἀναθεώρησις τῶν λειτουργικῶν ἡμῶν βιβλίων καὶ ἀναγνωσμάτων.

– Ἡ λειτουργικὴ γλῶσσα ὡς μέσον συμμετοχῆς τοῦ λαοῦ εἰς τὴν λατρείαν καὶ

– Ἡ μουσικὴ ἔκφρασις τῶν λειτουργικῶν ὕμνων καὶ ἡ δυνατότης μεταφράσεως αὐτῶν.

Εἰς τὴν 4ην ἐνότητα ὁ προβληματισμὸς μας διευρύνθη, συμπεριλαβὼν καὶ τὰς συναφεῖς πτυχὰς τῶν λειτουργικῶν τεχνῶν καὶ ἐμπλουτίσθη εἰς τὴν 5ην ἐνότητα, διὰ τῆς ἐμπειρίας, ἥτις ἀπεκτήθη ἐκ τῶν προσπαθειῶν διὰ τὴν λειτουργικὴν ἀνανέωσιν εἰς τὰς λοιπὰς Ὁρθοδόξους Ἐκκλησίας καὶ τὴν Δύσιν.

Εἰς τὴν 6ην ἐνότητα ὠλοκληρώθη ἡ προσπάθεια ἡμῶν διὰ τῆς ἀναφορᾶς εἰς τὰ ποιμαντικὰ προβλήματα.

5. Εἰδικώτερον τὰς εἰσηγήσεις ἀνέλαβον καὶ παρουσίασαν οἱ ἑξῆς:

Ὁ Ἐλλογιμώτατος κ. Εὐάγγελος Θεοδώρου, Ὁμότιμος Καθηγητὴς Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν, μὲ θέμα: «Παράδοση καὶ ἀνανέωση στὴ λειτουργικὴ ζωὴ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας».

Ὁ Αἰδεσμιολογιώτατος Πρωτ. κ. Σαράντης Σαράντος, Καθηγητὴς Ριζαρείου Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς, μὲ θέμα: «Ἐκκοσμίκευση καὶ Θεία Λατρεία».

Ὁ Αἰδεσμιολογιώτατος Πρωτ. κ. Θεόδωρος Κουμαριανός, Λέκτωρ Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν, μὲ θέμα: «Βασικοὶ σταθμοὶ στὴ διαμόρφωση τῆς Λειτουργικῆς Τάξεως (Τυπικοῦ) τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας».

Ὁ Ἐλλογιμώτατος κ. Ἰωάννης Φουντούλης, Ὁμότιμος Καθηγητὴς Θεολογικῆς Σχολῆς Θεσσαλονίκης, μὲ θέμα: «Τὸ πρόβλημα τῆς ἀναθεωρήσεως τῶν λειτουργικῶν βιβλίων τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας».

Ὁ Ἐλλογιμώτατος κ. Πέτρος Βασιλειάδης, Καθηγητὴς Θεολογικῆς Σχολῆς Θεσσαλονίκης, μὲ θέμα: «Τὸ πρόβλημα τῆς ἀναθεωρήσεως τῶν βιβλικῶν ἀναγνωσμάτων κατὰ τὴν τέλεσιν τῆς Θείας Λατρείας».

Ὁ Ἐλλογιμώτατος κ. Γεώργιος Φίλιας, Καθηγητὴς Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν, μὲ θέμα: «Γενικὴ θεώρηση τοῦ ζητήματος τῆς λειτουργικῆς γλώσσας ὡς μέσου συμμετοχῆς τοῦ λαοῦ εἰς τὴν λατρείαν τῆς Ἐκκλησίας».

Ὁ Ἐλλογιμώτατος κ. Γρηγόριος Στάθης, Καθηγητὴς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν, μὲ θέμα: «Ἡ μουσικὴ ἔκφραση τῶν λειτουργικῶν ὕμνων καὶ ἡ δυνατότητα μετάφρασής τους στὴ νεοελληνικὴ γλώσσα».

Ὁ Ἐλλογιμώτατος κ. Ἀριστείδης Πανώτης, Καθηγητὴς θεολόγος, τ. Λυκειάρχης, μὲ θέμα: «Οἱ λειτουργικὲς τέχνες σήμερα. Διαπιστώσεις καὶ προτάσεις».

Ὁ Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμανδρίτης κ. Ἡλίας Μαστρογιαννόπουλος, μὲ θέμα: «Ἡ συμβολὴ τῶν χριστιανικῶν κινήσεων στὴν ἀναζωπύρωση τῆς λειτουργικῆς ζωῆς κατὰ τὰ νεώτερα χρόνια».

Ὁ Ἐλλογιμώτατος κ. Παναγιώτης Σκαλτσῆς, Καθηγητὴς Θεολογικῆς Σχολῆς Θεσσαλονίκης, μὲ θέμα: «Ἡ λειτουργικὴ κίνηση τῆς Χριστιανικῆς

Δύσεως καὶ ἡ Ὁρθόδοξη Ἀνατολή».

Ὁ Αἰδεσμιολογιώτατος Πρωτοπρεσβύτερος κ. Νικόλαος Ἰωαννίδης, Καθηγητὴς Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν, μὲ θέμα: «Προσπάθειες λειτουργικῆς ἀνανέωσης στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία τῆς Ρωσίας καὶ τὶς ἄλλες σλαβόφωνες Ἐκκλησίες».

Ὁ Αἰδεσμιολογιώτατος Πρωτοπρεσβύτερος κ. Κωνσταντῖνος Καραϊσαρίδης, Καθηγητὴς Θεολογικῆς Σχολῆς Κραϊόβας Ρουμανίας, μὲ θέμα: «Προσπάθειες λειτουργικῆς ἀνανέωσης στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία τῆς Ρουμανίας».

Ὁ Αἰδεσμιολογιώτατος Πρωτοπρεσβύτερος κ. Δημήτριος Τζέρπος, δρ. Θεολογίας, μὲ θέμα: «Τὸ αἶτημα τῆς ἐνεργοῦ συμμετοχῆς τοῦ λαοῦ στὴ Θεία Λατρεία σήμερα».

Ὁ Αἰδεσμιολογιώτατος Πρωτοπρεσβύτερος κ. Ἐλευθέριος Χαβάτζας, Καθηγητὴς θεολόγος, τ. Λυκειάρχης, μὲ θέμα: «Ποιμαντικὲς προϋποθέσεις γιὰ τὴν καλλιέργεια τῆς λειτουργικῆς ζωῆς, στὴ σύγχρονη ὀρθόδοξη ἐλλαδικὴ ἐνορία».

6. Τὸ πρόγραμμα τοῦ Συμποσίου ἐπλαισιοῦτο, ὡς εἶκος, ὑπὸ τῆς τελέσεως καθ' ἡμέραν τῶν κανονισμένων λειτουργικῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν, ἐξ ὧν κορυφαία ὑπῆρξεν, κατὰ κοινὴν ὁμολογίαν, ἡ ὑπὸ τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος ἐπιτελεσθεῖσα ἀρχαιότροπος καὶ πολὺ θεία Λειτουργία τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου.

7. Τὸ Συμπόσιον ἀπεσκοπεῖ, ἀφ' ἑνὸς εἰς τὸν καθορισμὸν τῆς ἐννοίας τοῦ ὅρου «λειτουργικὴ ἀναγέννησις» καὶ ἀφ' ἑτέρου εἰς τὴν διερεύνησιν τοῦ ἐφικτοῦ καὶ ἐπιθυμητοῦ αὐτῆς καὶ τοῦ προσδιορισμοῦ τῶν ἐπιδεχομένων μεταβολάς, βελτιώσεις καὶ προσαρμογάς, τῶν συγκεκριμένων στοιχείων τῆς θείας λατρείας. Ἐπεδιώχθη ἰδιαίτερος, ὅπως καταστή σαφὲς ὅτι διὰ τοῦ ὅρου «λειτουργικὴ ἀναγέννησις» σημαίνεται:

α) Ἡ συνειδητὴ συμμετοχὴ εἰς τὴν θείαν λατρείαν καὶ ἡ ἀνάπτυξις λειτουργικῆς ἀγωγῆς τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας, ἵνα μὴ, οἱ πιστοί, εἶναι παθητικοὶ θεαταὶ καὶ ξένοι πρὸς τὰ τελούμενα, ἀλλ' ἵνα μυηθῶσιν διὰ τῆς θεολογίας καὶ θείας λατρείας εἰς τὰ ἐν τῷ Ναῷ τελούμενα.

β) Ἡ κατανόησις, ἐν τῇ θείᾳ λατρείᾳ, τῶν χρησιμοποιουμένων λόγων, τύπων καὶ συμβόλων, ἐφ' ὅσον ἡ θεία λατρεία χαρακτηρίζεται ὡς «λογικὴ λατρεία».

γ) Ἡ διὰ μέσου τῶν παραδεδομένων ποικίλων λειτουργικῶν τύπων καὶ μορφῶν ἐνότης τῆς λειτουργικῆς πράξεως, δηλαδή ἡ χρῆσις ἐνὸς τελετουργικοῦ, ἐνὸς τυπικοῦ.

Διεπιστώθη, ὅτι τὰ θέματα ἀνεπτύχθησαν ὑπὸ τῶν εἰσηγητῶν, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐπιστημονικῶν δεδομένων τῶν ἐπὶ μέρους τομέων τῆς Θεολογίας, ἀλλὰ λαμβανομένης ὑπ' ὅσιν τῆς παρούσης συγκυρίας καὶ τῶν ὑπαρχουσῶν ποιμαντικῶν ἀναγκῶν καὶ ἀπαιτήσεων τοῦ Σώματος τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ διάλογος, ἀξιόλογος εἰς βάθος, διεξαχθεὶς μεταξὺ τῶν συμμετασχόντων διηύρυνεν τὸν προβληματισμόν. Τὰ μέλη τοῦ Συμποσίου κατέθεσαν ἀξιολόγους προτάσεις καὶ ἀπόψεις, αἵτινες κατεγράφησαν ὑπὸ τῆς Γραμματείας.

Ἡ καθ' ἡμᾶς Ἐπιτροπὴ ἅπαν τὸ κατατεθὲν ὑλικὸν μέλλει ὅπως ἐπεξεργασθῇ ἐν πάσῃ λεπτομερείᾳ, καὶ ἐντὸς συντόμου χρονικοῦ διαστήματος θὰ ὑποβάλῃ τὰ ἐξαχθέντα πορίσματα καὶ θὰ εἰσηγηθῇ Ὑμῖν τὴν λήψιν τῶν συγκεκριμένων ἐπὶ τοῦ πρακτέου ἀποφάσεων.

8. Ὡστόσο, ἐκ τοῦ Συμποσίου καθημερινῶς ἐξεδίδοντο Δελτία Τύπου, περὶ τῶν ἐργασιῶν αὐτοῦ καὶ πρὸς ἐνημέρωσιν τῶν μέσων ἐνημερώσεως, ἅτινα καὶ ὑποβάλλομεν συνημμένως. Αἱ δὲ ἐργασίαι ἐκλείσθησαν δι' Ἀνακοινωθέντος περιέχοντος τὰ κάτωθι:

«Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, μὲ εὐθύνη τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Λειτουργικῆς Ἀνανεώσεως, συνεκάλεσε στὸ Βόλο ἀπὸ 22-25 Ὀκτωβρίου 2000 τὸ Β' Πανελλήνιο Λειτουργικὸν Συμπόσιον μὲ κεντρικὸν θέμα «Λατρεύσωμεν εὐαρέστως τῷ Θεῷ – Τὸ αἶτημα τῆς Λειτουργικῆς Ἀνανεώσεως στὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν σήμερον», μὲ σκοπὸν τὴν βαθύτερην μελέτην τῶν λειτουργικῶν θεμάτων τῆς ὁρθόδοξης λατρείας σήμερον.

Τὸ Λειτουργικὸν Συμβούλιον εὐλόγησε καὶ τίμησε μὲ τὴν παρουσίαν του ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Χριστόδουλος. Ἐπίσης, παρέστησαν οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίται Νεαπόλεως κ. Διονύσιος, Λαρίσης κ. Ἰγνάτιος, Ἐλασσῶνος κ. Βασίλειος, Δημητριάδος κ. Ἰγνάτιος, Θεσσαλιώτιδος κ. Θεόκλητος καὶ Καισαριανῆς κ. Δανιήλ. Στὶς ἐργασίαις τοῦ Συμποσίου συμμετείχαν 120 ἐκπρόσωποι Ἱερῶν Μητροπόλεων, εἰδικοὶ μελετητές, κληρικοὶ καὶ

λαϊκοί, τῶν θεμάτων τῆς λατρείας καὶ ἀναπτύχθηκαν ἀπὸ εἰδικοὺς ἐπιστήμονες 14 σχετικῆς πρὸς τὸ θέμα τοῦ Συμποσίου εἰσηγήσεις. Τὸ ὅλον Συμπόσιον φιλοξενήθηκε ἀπὸ τὴν οἰκείαν Ἱερὰν Μητροπόλιν Δημητριάδος. Ἀξίζει, τέλος, νὰ ἐπισημανθῇ ὅτι τὶς ἐργασίαις, τοὐλάχιστον τῆς πρώτης ἡμέρας, παρακολούθησαν οἱ τοπικὰς ἀρχές, Νομάρχης, Δήμαρχοι, οἱ ὅποιοι ἔκαναν κατάλληλες προσφωνήσεις, καθὼς καὶ βουλευτὲς τοῦ ἐθνικοῦ κοινοβουλίου.

Δύο βασικοὶ ἄξονες προβληματισμοῦ τοῦ Συμποσίου ἦταν, ἡ ἀκόμα καλύτερη κατανόηση τοῦ λατρευτικοῦ πλούτου τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ ἡ ὅσο τὸ δυνατόν μεγαλύτερη συμμετοχὴ τοῦ λαοῦ μας στὴν ἀγιάζουσα λατρευτικὴ ζωὴ τῆς.

Ἡ μέχρι σήμερον δισχισιόχρονη λειτουργικὴ παραδόσις τῆς Ἐκκλησίας μας ἀποτελεῖ πηγὴν ἔμπνευσης καὶ ἀσφαλῆ καθοδηγητικὸν παράγοντα γιὰ τὸν σύγχρονον προβληματισμόν μας σὲ θέματα ὁρθόδοξης λατρείας. Παράλληλα, πρέπει νὰ ληφθοῦν σοβαρὰ ὑπ' ὅσιν οἱ σύγχρονες ἀνάγκες τῶν χριστιανῶν καί, ἰδιαίτερα, οἱ νέες συνθήκες ζωῆς ποὺ προέκυψαν γιὰ τὸν ἀστικὸν πληθυσμὸν τῆς Ἐκκλησίας μας».

Μακαριώτατε ἅγιε Πρόεδρε,

Σεβασμιώτατοι ἅγιοι Συνοδικοὶ Σύεδροι,

Ἐπιτρέψατε ἡμῖν, ἵνα καταθέσωμεν ταπεινῶς τὴν ἐκτίμησιν ἡμῶν, ὅτι, τὸ ἐν λόγῳ Συμπόσιον, ἐστέφθη ὑπὸ πλήρους ἐπιτυχίας, συντελεσάντων ἀπάντων τῶν συναρμοδιῶν ἐκκλησιαστικῶν παραγόντων καὶ ὑπηρεσιῶν.

Θεωροῦμεν δὲ ἀναγκαῖον, ἵνα ἐξάρωμεν τόσο τὸ ὑψηλὸν ἐπίπεδον καὶ τὸ ἥθος, μεθ' οὗ συμμετεῖχον οἱ ἐκπρόσωποι τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων, καθὼς ἐπίσης καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας διὰ τὸ Συμπόσιον, διαπιστωθὲν ἐκ τῶν δημοσιευμάτων τοῦ Τύπου καὶ τῶν διαφόρων μηνυμάτων, ἅτινα ἐδέχθησαν τόσον τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς, ὥς Εἰσηγηταί, ὅσον καὶ ἡ ταπεινότης ἡμῶν.

Δοξάζομεν τὸν Τριαδικὸν Θεὸν ἐν τῷ φωτὶ τοῦ ὁποίου ἐπορεύθημεν καὶ ἀναπέμπομεν Αὐτῷ πᾶσαν δόξαν, τιμὴν καὶ προσκύνησιν.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς

† Ὁ Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ ΔΑΝΙΗΛ